

תקציר – שירת דבורה וברק

שירת דבורה וברק היא שירת הודיה וניצחון, המספרת בשבח ניצחון בני ישראל על הכנענים בעזרת ה'. את השירה שרים דבורה וברק בן אבינועם, על המלחמה בין ישראל בהנהגתו של ברק בן אבינועם, לבין הכנענים בהנהגת סיסרא, שר צבאו של יבין מלך חצור.

שירה זו היא מעין שירת ניצחון המתארת את הרקע למלחמה, היא גם מותחת ביקורת על השבטים שנמנעו מליטול חלק במלחמה משום שלא סבלו מאיום ביטחוני ישיר מסיסרא, ומשבחת את השבטים שנטלו בה חלק (פעיל ופעיל פחות) השירה משבחת ומפארת את ה' שעזר במלחמה כנראה ע"י גשם שוטף שהציף את העמק וגרם למרכבות סיסרא לשקוע בבוץ.

בשירה קוראת דבורה לכל מי שהולך בדרכים להפיץ ברבים את שבח ה' ותשועת ישראל. השירה משבחת את יעל אשת חבר הקיני על שהרגה את סיסרא. ומלגלת על אם סיסרא ושרותיה. בשירה 31 פסוקים. קוראים בבתי הכנסת כהפטרה של פרשת בשלח שבה קוראים את שירת הים.

וּתְשֹׁר דְבוֹרָה וּבָרַק בֶּן-אֲבִינֵעַם בַּיּוֹם-הַהוּא לֵאמֹר:

בְּפָרַע פְּרַעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל (=כשהאויב פרע והציק לישראל)

בְּהַתְנַדֵּב עָם (=כשהתנדב העם למלחמה אז הייתה התשועה).

בְּרָכּוֹ-ה' (=על העם לברך את ה' על הנסים שקרו במלחמה)

שָׁמְעוּ מַלְכִים, הֶאֱזִינוּ רֹזְנִים (=שרים), אֲנֹכִי לַה',

אֲנֹכִי אֲשִׁירָה, אֲזַמֵּר לַה' אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל.

פתיחה

(א-ג)

ה' מופיע בעוצמה כדי להושיע את ישראל (ד-ה)

ה' !

בַּיַּצְאָתְךָ מִשְׁעִיר (=כשיצאת מהר באזור אדום הקרוב להר-סיני)

בַּצֵּעֲדֶךָ מִשְׁדֵּה-אָדוּם (=כשצעדת מארץ-אדום) :

אֶרֶץ רַעֲשָׁה, גַּם שָׁמַיִם נִטְפוּ, גַּם עֲבִים (=עננים) נִטְפוּ-מֵיִם,

הָרִים נָזְלוּ מִפְּנֵי ה', זֶה סִינֵי מִפְּנֵי ה' אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל

(=כמו הר-סיני שנזל מפני ה' במעמד חורב כך תבוסת סיסרא אירעה בעקבות מים שנזלו)

פרשנים משערים שזה' שלח באופן פתאומי סופת גשמים חזקה אשר גרמה לסחף ולבוץ שירדו מן ההרים המקיפים את העמק, מרכבות סיסרא שקעו בבוץ ואבד יתרונו העבאי של סיסרא, דבר שהביא את מפלתו.

מצב בטחוני ורוחני קשה מאד לפני הניצחון (ו-ח)

בְּיָמֵי שִׁמְגַר בֶּן עֲנַת (=שופט שהוזכר בפרק ג שנלחם בפלשתים), בְּיָמֵי יַעֲלַי (=בימי יעל שחרגה את סיסרא בפרק ד):

הדרכים נהיו מסוכנות, לא ניתן היה לגור בעיר לא מבוצרת (ו)

חָדְלוּ אֲרָחוֹת (= ארח = דרך, אנשים הפסיקו ללכת בדרכים הרגילות מפחד האויב האורב בדרך)

וְהִלְכֵי נְתִיבוֹת (=דרכים) יִלְכּוּ אֲרָחוֹת עֵקֶלְקֵלוֹת (=ילכו בדרכים עקומות ועוקפות מפחד האויבים)

חָדְלוּ פְּרוּזוֹן בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ (=הפסיקו להיות בישראל ערים פרוזות= ערים ללא חומה)

עַד שִׁקְמַתִּי (=עד אשר קמתי= עד שבאתי) דְּבֹרָה, שִׁקְמַתִּי אִם (=אשה) בְּיִשְׂרָאֵל.

כשישראל עזבו את ה' באה עליהם המלחמה (ח)

יבַחַר אֱלֹהִים-חֲדָשִׁים (=כשישראל בחרו אלהים חדשים = אלהים אחרים):

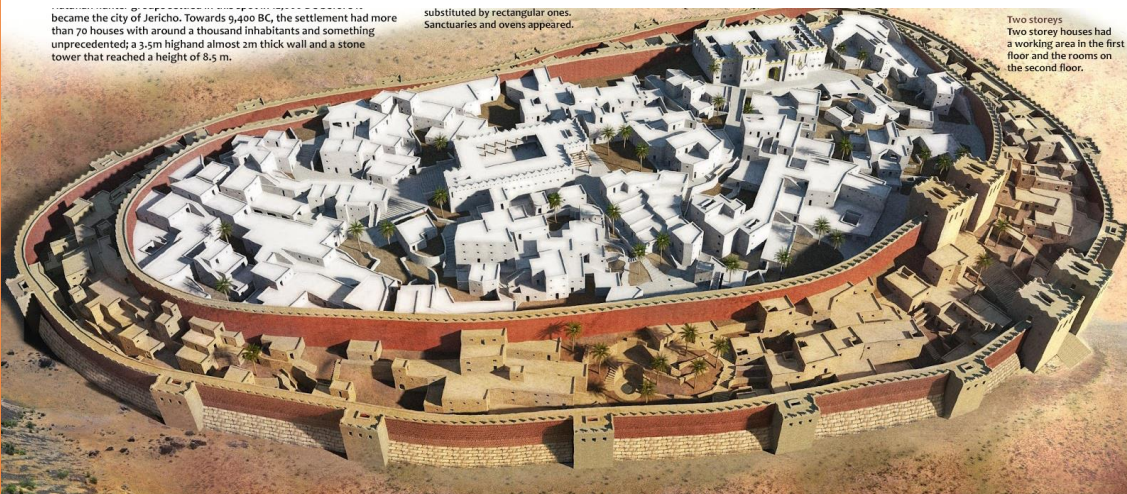
אָז לָחֶם שְׁעָרִים (=אז באה מלחמה בשערי הערים שלהם)

אין נשק ללוחמים (ח)

מִגֵּן אִם יִרְאֶה וְרִמַּח בְּ- 40,000 בְּיִשְׂרָאֵל

(= לא נראו כלי נשק ללוחמי ישראל כמו 'מגן' או 'רומח',

40,000 הוא מעין מספר המיוצג את כלל הלוחמים שבישראל. יש פירושים נוספים).

קריאת דבורה לספר על תהילת ה' המושיע, ועל העם המתנדב לקרב (ט-יד)

לְבִי לְחֻזְקוֹ—יִשְׂרָאֵל (רחשי לבי למנהיגי ישראל),

הַמִּתְנַדְּבִים בְּעַם בְּרַכּוֹ ה' (=כשהתנדב העם למלחמה או הייתה התשועה, לכן על העם לברך את ה' על הנסים שקרו במלחמה)

קריאה לספר ולהלל את ה' על ניצחון ישראל (י)

רִכְבֵי אֲתָנוֹת עֲחָרוֹת (=נסעי דרכים הרוכבים על אתונות לבנות, יש מפרשים אתונות צהבהבות ו/או אדמדמות),

יֹשְׁבֵי עַל-מְדִינָה (מדין = שטיחים ויריעות בד עליהם יושבים כשרוכבים על בהמה. דבורה קוראת לנוודים היושבים על הבהמות להלל את ה')

וְהַלְכֵי עַל-דֶּרֶךְ שִׁיחוֹ (=והולכי הדרכים תספרו בנפלאות הישועה).

מה יראו אותם נוודים שיגרום להם לשיר ולהלל את ה' על תשועתו את ישראל (יא)

מִקּוֹל מְחַצְצִים (יהללו את ה' בעקבות שמיעת קולם של החוצים את הלוחמים לגדודיהם)

בֵּין מְשַׁאֲבִים (יהללו את ה' כשיראו את המתנדבים ממתנינם לקרב בין מעיינות ובארות, ולא בתוך מקומות מוגנים)

מה ידגישו בשירתם (יא)

שֵׁם יִתְּנוּ עֲדָקוֹת ה' (=שם יספרו על מיגור הרשע ע"י ה', שהוא למעשה צדקת ה')

עֲדָקוֹת פְּרִזּוֹנוֹ בְּיִשְׂרָאֵל (=וישירו על הישועה ה' שעזרה לערים הפרוזות של ישראל שאינם מוקפות חומה)

אֲזַ יִרְדּוּ לְשַׁעְרֵים עִם-ה' (=אז ירדו ישראל (שהם עם ה') אל שערי העיר כדי לצאת מתוכם אל המלחמה)

דבורה מתעוררת בשירה למראה צבאות הלוחמים (יב-יג)

עוֹרֵי עוֹרֵי דְבוֹרָה, עוֹרֵי עוֹרֵי דְבָרִי-שִׁיר, קוֹם בְּרַק וְשִׁבְהַ שְׁבִיבָה, (ברק) בֶּן-אֲבִינֵעַם !

אֲזַ יִרְדַּ שְׁרִיד לְאֲדִירִים עִם (=אז ירדו לקרב שארית שרי העם ששרדו את תקופת השעבוד),

ה' יִרְדַּ-לִּי בְּגִבּוֹרִים (=ה' ירד לעזור לגיבורים).

שבח השבטים שבאו לעזור במערכה, גינוי המשתמטים (יד-יח)

גנאי (טז-טז)
רַאוּבֵן – רַאוּבֵן גְדוֹלִים חֲקָקֵי לֵב (=במשפחות ראוּבֵן עוסקים רק בענייני חכמה החקוקה על לבם, מנהיגיהם עוסקים בהחלטות ולא במעשים)
 לָמָּה יִשְׁבֹּת בֵּין הַמְשֻׁפְּתִים (=בין מכלאות העאן) לְשִׁמְעֵ שְׂרָקוֹת עֲדָרִים (=לשמוע שריקות הרועים המכוונים את הצאן) !?
 לַפְּלִגֹּת רַאוּבֵן גְדוֹלִים חֲקָקֵי-לֵב (=במשפחות-ראובן יש רק דיונים (=חקירות) בענייני חכמה ללא החלטות, האם להצטרף למערכה אם לא)

גנאי (יז)
גִּלְעָד – בְּעֵבֶר-הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן (=בני גד ומנשה (היושבים באזור הגלעד שבעבר הירדן המזרחי) היו מחשיבים עצמם כרחוקים ופוטרים את עצמם מלעזור)
 גִּלְעָד בְּעֵבֶר-הַיַּרְדֵּן שָׁכֵן (=בני גד ומנשה (היושבים באזור הגלעד שבעבר הירדן המזרחי) היו מחשיבים עצמם כרחוקים ופוטרים את עצמם מלעזור)

גנאי (יז)
דָּן – לָמָּה יִגְוֹר אֲנִיּוֹת (=מדוע גר באוניותיו כלומר מדוע עוסק רק בסחר האוניות ולא בא לעזור) !?
 דָּן לָמָּה יִגְוֹר אֲנִיּוֹת (=מדוע גר באוניותיו כלומר מדוע עוסק רק בסחר האוניות ולא בא לעזור) !?

גנאי (יז)
אֲשֵׁר – יָשָׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן (=שוכן במפרצי הים שלו ולא בא לעזור לאחרים)
 אֲשֵׁר יָשָׁב לְחוּף יַמִּים וְעַל מִפְרָצָיו יִשְׁכֹּן (=שוכן במפרצי הים שלו ולא בא לעזור לאחרים)

שבח (יח)
זְבֻלוֹן וְנַפְתָּלִי – עַם חָרָף נִפְשׁוּ לָמוֹת (=זבולון מבזה את גופו – מוכן להסתכן במלחמה ולמות), וְנַפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי-שָׂדֵה (=חירף נפשו למות בירידה ממקום רם וגבוה =מההר = מהר-תבור)
 זְבֻלוֹן וְנַפְתָּלִי – עַם חָרָף נִפְשׁוּ לָמוֹת (=זבולון מבזה את גופו – מוכן להסתכן במלחמה ולמות), וְנַפְתָּלִי עַל מְרוֹמֵי-שָׂדֵה (=חירף נפשו למות בירידה ממקום רם וגבוה =מההר = מהר-תבור)

שבח (יד)
אֶפְרַיִם – מִנֵּי אֶפְרַיִם (=מן אפרים, אולי כוונת דבורה לומר שגבורת ה' הייתה בקרבם של בני –אפרים) שְׂרָשֶׁם (=מוצאם של אפרים) בְּעַמְלֶק (=רוב אפרים ישבו בהר שנקרא "עמלקי" שבנחלת אפרים)
 מִנֵּי אֶפְרַיִם (=מן אפרים, אולי כוונת דבורה לומר שגבורת ה' הייתה בקרבם של בני –אפרים) שְׂרָשֶׁם (=מוצאם של אפרים) בְּעַמְלֶק (=רוב אפרים ישבו בהר שנקרא "עמלקי" שבנחלת אפרים)

שבח (יד)
בְּנִימִין – אַחֲרֶיךָ בְּנִימִין בְּעַמְמִיד (=בעבאותיך, כלומר קריאת הקרב "אחריך בנימין בעממיד" באה בעקבות ראית עבא גדול מבנימין שהופיע למערכה)
 אַחֲרֶיךָ בְּנִימִין בְּעַמְמִיד (=בעבאותיך, כלומר קריאת הקרב "אחריך בנימין בעממיד" באה בעקבות ראית עבא גדול מבנימין שהופיע למערכה)

שבח (יד)
מְכִיר – מִנֵּי מְכִיר יִרְדוּ מִחֲקָקִים (=מן מנשה (מכיר הוא משפחה במנשה) ירדו מנהיגים לעזור)
 מִנֵּי מְכִיר יִרְדוּ מִחֲקָקִים (=מן מנשה (מכיר הוא משפחה במנשה) ירדו מנהיגים לעזור)

שבח (יד)
זְבֻלוֹן – וּמִזְבֻלוֹן מְשֻׁכִּים בְּשֵׁבֶט-סֵפֶר (=מפקדים משבט זבולון שירדו לקרב היו רושמים בעט על קלף את מהלכי מלחמה)
 וּמִזְבֻלוֹן מְשֻׁכִּים בְּשֵׁבֶט-סֵפֶר (=מפקדים משבט זבולון שירדו לקרב היו רושמים בעט על קלף את מהלכי מלחמה)

שבח (טו)
יִשָּׁשכר – וְיִשָּׁשכר עִם דְּבָרָה וְיִשָּׁשכר בֶּן בָּרָק (=כמו ברק), בְּעַמְקֵ שְׁלַח בְּרַגְלָיו (=יששכר הצטרפו באופן עצמאי ומשוחרר לברק היורד מהר-תבור לעמק יזרעאל מקום הקרב)
 וְיִשָּׁשכר עִם דְּבָרָה וְיִשָּׁשכר בֶּן בָּרָק (=כמו ברק), בְּעַמְקֵ שְׁלַח בְּרַגְלָיו (=יששכר הצטרפו באופן עצמאי ומשוחרר לברק היורד מהר-תבור לעמק יזרעאל מקום הקרב)

שבח (כד-כז)

תְּבַרְךָ מְנַשִּׁים יְעֵל, אִשֶּׁת חֶבֶר-הַקִּינִי, מְנַשִּׁים בְּאֵהָל תְּבַרְךָ !

מִים שְׂאֵל (=סיסרא ביקש מיעל לשתות מים)

חֶלֶב נִתְּנָה (אך כדי להרדימו ולהורגו נתנה לו חלב הוא משקה מרדים)

בְּסֶפֶל-אֲדִירִים (=נתנה לו חלב בספל של אנשים חשובים)

הַקְּרִיבָה חֲמָאָה (=הגישה לו שומן של חלב. כלומר: נתנה לו בעורמה יחס כבוד כדי להטעותו ולרכוש את אמונו שרוצה בטובתו, וזאת כדי שישן אצלה ואז תוכל להמיתו)

יָדָה לַיִתֵּד (=לקחה בידה כפיס עץ מחודד אליו קושרים את יריעות האהל) תְּשַׁלְּחֶנָּה,

וַיְמִינָה לְהַלְמוֹת עַמְלִים (=ביד ימין לקחה פטיש של פועלים),

וְהַלְמָה סִיסְרָא מְחַקָּה רֵאשׁוֹ וּמְחַצֶּה וְחַלְפָה רֶקֶתוֹ (=העבירה היתר דרך הרקה של מצחו).

בֵּין רִגְלֶיהָ פָּרַע נָפֶל שָׁכַב, בֵּין רִגְלֶיהָ פָּרַע נָפֶל, בְּאֲשֶׁר פָּרַע (=במקום אשר כרע

מעייפות), שָׁם נָפֶל שְׂדוּד (=אבוד, הרוג).

יעל

זלזול ולגלוג (כח-ל)

בְּעַד חַחְלוֹן נִשְׁקָפָה, וַתִּנְיַב אִם סִיסְרָא בְּעַד הָאֲשָׁנָב (=אמו של סיסרא בכתה תוך כדי שמשתכלת דרך רשת האבן בחלון ביתה, ואמרת:)

מִדּוּעַ בְּשֵׁשׁ (=מאחר) רָכְבוּ לָבוֹא ? מִדּוּעַ אֲחָרוֹ פְּעַמִּים-מְרַפְּבוֹתָיו ?

(=מדוע לא נשמעים צעדי הסוסים במרכבות סיסרא ?)

חֲכָמוֹת שְׂרוֹתֶיהָ תַעֲנִינָה (=שורותיה החכמות ירגיעו אותה),

אִךָ הִיא תֵּשִׁיב אֲמָרֶיהָ לָהּ (=תענה לעצמה):

הֲלֵא יִמְצְאוּ יַחְלִקוּ שְׁלָל:

רַחֵם רַחֲמָתִים לְרֵאשׁ-גִּבּוֹר (=כל חייל יקבל רחם (אישה) או שתי 'רחמים' מישראל כשלל)

שְׁלָל צְבָעִים לְסִיסְרָא שְׁלָל צְבָעִים רִקְמָה (=בדים רקומים בחוטים צבעוניים נלקחו

כשלל מבנות ישראל השבויות) צְבָע רִקְמָתִים לְצֹאֲרֵי שְׁלָל (שכבה עבה של רקמה

צבעונית באזור הצוואר של הבגד שנלקח כשלל)

אם
סיסרא

גנאי (יט)

בָּאוּ מְלָכִים נִלְחָמוּ, אֶז נִלְחָמוּ מְלָכֵי-כְנַעַן בְּתַעֲנֵךְ עַל מִי-מְגִדוֹ
(תענך =עיר בקצה עמק-זרעאל ליד אחד מיובליו של הקישון הסמוך למגידו),

מלכי

שבח (יט)

בַּעַע כֶּסֶף לֹא לָקַחוּ (=מלכי-כנען אמנם מגונים על שבאו והצטרפו לסיסרא כנגד ישראל אך יש לפחות לשבחם על שעזרו איש לאחיו ולא תמורת כסף, לא כמו חלק מישראל שכלל לא באו לעזור)

כנען

שבח (כ-כב)

מִן שָׁמַיִם נִלְחָמוּ (ישראל קיבלו עזרה אלהית שהתבטאה באופן מרשים ע"י כוחות הטבע),
הַכּוֹכְבִים מִמְּסֻלוֹתֵם נִלְחָמוּ עִם סִיסְרָא (=הכוכבים סטו מדרכי נתיבתם הרגילים שבשמיים ונלחמו בסיסרא)

שמים
כוכבים

נַחַל-קִישׁוֹן גָּרַפְסָ, נַחַל-קְדוּמִים, נַחַל-קִישׁוֹן (=הנחלים קישון וקדומים שבאזורי העמקים שטפו את מרכבות וחילי סיסרא)

תְּדַרְכֵי נַפְשִׁי עֹז (=נפשי תצעד בעוז ובבטחה להשמיד את האויב)

אֶז הִלְמוּ עַקְבֵי-סוּס (=אז הכו עקבי סוסי האויב ונשמע רעש גדול),

מִדְּהָרוֹת דְּהָרוֹת אֲבִירָיו (=רעש גדול נשמע ממרוצת סוסי של האויב הנס מהקרב).

גנאי (כג)

אֲרוֹר מְרוֹז אֲמַר מְלֶאךָ-ה', (=מלאך ה' אמר: קללו את יושבי מרוז ! לא ידוע על עיר זו או על תפקודה בעת הקרב) אֲרוֹר אֲרוֹר יִשְׁבִּיהָ !
נימוק: כִּי לֹא בָּאוּ לְעֲזָרַת ה', (כי לא באו) לְעֲזָרַת ה' בְּגִבּוֹרִים !

יושבי
מרוז

שבח (לא)

כֵּן (=כמו סיסרא ועבאן) יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֵיךָ ה' !

וְאוֹהְבֵיךָ, כִּי־צֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרְתוֹ

(=ואוהבי ה' משולים לשמש הזורחת בעוצמה, שלטון השמש בעולם היא גבורתה)

כֵּן יֵאבְדוּ כָּל אוֹיְבֵיךָ ה'

וְאוֹהְבֵיךָ כִּי־צֵאת
הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרְתוֹ

אמנון בזק / שיעור חובה
היו שתי מנהיגות בישראל בתנ"ך
עתליה (מרשעת), דבורה – דמות חיובית
מה מיוחד בה? מה מיוחד בתקופה שדווקא היא מונתה? איפה הגברים?
מעניין שבספר שופטים בכל פעם שמופיעה אישה הדמות הגברית מחוורה לידה

דבורה חריגה משאר השופטים:

1. אישה 2. הנביאה (אם כי יש עוד נביאות בתנ"ך) 3. שופטת ממש – מעניין זה חריג 4. מצביאה – אמנם לא לכתחילה, אך בפועל זה מה שקורה.

פעמיים היא מדרבנת את היסוסי:

א. היא מזרזת אותו לעשות את מה שכבר ציווה ה' ("הלא ציווה ה'...") טענה – למה אתה לא מבצע את שנצטווית) והוא לא ממחר לענות לקריאה והוא מתנה את הליכתו להצטרפות דבורה מנה את (ניתן להבין את פחדו, חיל רגלים מול צבא מרכבות. לא ברור מה עוזרת דבורה? אולי כמו ישראל שרוצים את ארון ה' כדי לנצח) דבורה נענית, ומסבירה לו שהניצחון יהיה מיוחס לאשה (לי או ליעל, כפל משמעות אולי בגלל ש....) וזה לא הכי ראוי....
דבורה אומרת: "ונתתיהו בידך" – בתנ"ך הכוונה מלחמה טבעית עם סיעתא דשמיא (אהוד "רדפו אחרי כי נתן ה' את מואב בידכם" מלחמת העי השנייה, ישראל נגד מלך ערד) וברק לא עושה כלום.

ב. וכשדבורה רואה שאין לו עוז נפש להילחם מול צבא המרכבות אומרת לו "קום כי זה היום אשר נתן ה' סיסרא...
הלא ה' יצא לפניך" כלומר ה' יתערב באופן נסי, (שכשכתוב ה' יתן ההכוונה לנס: שמואל ב פרק ה שתי מלחמות פלשתים אחת טבעית (נתן אתן בידך") ואחת ניסית ("לא תעלה... אז יצא ה' לפניך...") ובשירת דבורה רואים את נס הגשם החזק והלא צפוי ושקיעת צבא המרכבות. "וינס ברגליו" – כמו ברק "ויעל ברגליו"
כלומר סיסרא איבד את יתרון צבא המרכבות. ויש קווים דומים לשירת הים, בשניהם ה' נלחם מול מאות מרכבות, ויצעקו אל ה', מבנה דומה בו המלך שומע מה קורה ואוסף את כל רכבו ואת כל עמו, "ויהם ה' את סיסרא... ויהם את מחנה מצרים, ויסר את אופן מרכבותיו, וינס ברגליו – מצרים נסים לקראתו, לא נשאר עד אחד, הנצחון כולו מיוחס לה' וישע ה' ביום ההוא, ותשר – ישיר, לאמר לאמר, חלוקת שלל, מן השמים נלחמו, ה' איש מלחמה,
התשובה מחדדת את ההבדל: בשירת הים - זה מה שהיה אמור היות מהרגע הראשון: אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה'... ה' ילחם ואתם תחרשון, בני' לא אמורים לעשות כלום, ואכן וישע ה' ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו... אך אצלנו לא נאמר מלכתחילה, נאמר ונתתיהו בידך – צא למלחמה, כלומר יש חזרה לתקופת המדבר הניסית ואין אמונה לברק בה' שיעזור למאמץ הטבעי, אלא הכל ניסי. הדבר משתלב עם ההמשך:

סיסרא יעל וברק:

לכאורה הוא בורח ליעל כדי לקבל עזרה ונראה שהיה אמור לקבל עזרה, התנ"ך מעצים את ההפתעה.

אם ברק ההססן היה יוצא למלחמה בהתחלה בשלב א אז "ביד אשה" = דבורה היה נחשב על הניצחון כי היא דרבנה אותו להילחם.
אך כיוון שעדיין ברק פחד להלחם וה' נאלץ להתערב בצורה ניסית אז: "ביד אשה" – יעל. ("ותשם את המקבת בידה") "לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש" – הוא ציפה שהוא יהיה חי ובהורגו ולנצח, ואז "והנה" – למרבה ההפתעה סיסרא נפל מת והיית ברקתו – כלומר יעל הורגת ולא נותנת לברק את הניצחון.

יש בסיפור הריגת סיסרא והריגתו בעורמה הקבלה לאהוד ההורג את עגלון: מישהו שמוצד כחבר של האויב ומטעה אותו, אין אף אחד שם, אצל יעל החדרת חפץ חד למצביא הנמוצח וההקבלה אומרת שדווקא יעל היא המקבילה לאהוד ולא ברק. לא מתחיל את המלחמה ולא זוכה לסיימה. ופה ההבדל בין אהוד לברק.
ויכנע אלהים ביום ההוא את יבין ביקורת שלא ישראל ולא ברק מכניע

ותכנע מואב תחת יד ישראל – כך ראוי להכניע את האויב מתוך הידיעה שהכל בא מאת ה'.

הבקורת לברק מופיעה גם בתוך השירה: "בימי יעל חדרו ארחות והולכי נתיבות ילכו עקלקלות עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל... (חז"ל ראו בכך יוהרה מצד דבורה (כל המתיהר אם הוא נביא הוא נבואתו מסלקת ממנו – שכן כתוב עד שקמתי.... ואח"כ כתוב עורי עורי דברי שיר כלומר ישראל מדרבנים את דבורה שנשתתקה.... גמ' פסחים)